

СТАНОВИЩЕ

НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ на ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ПО ЧЛ. 230 АЛ. 1 ОТ ЗИД НА ЗАКОНА ЗА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, приет на 27.07.2017 г.

До изменението на чл. 230 от ЗСВ /ДВ бр. 62/2016 г./ временното отстраняване от длъжност на съдия, прокурор и следовател е разделено в две хипотези. При привличането на лице, заемащо някоя от посочените длъжности като обвиняем за престъпление, свързано със служебните му действия /аргумент от чл. 132 от КРБ/, то задължително се отстранява временно от длъжност до приключване на наказателното производство. Във всички останали случаи, когато срещу съдия, прокурор или следовател е образувано наказателно производство от общ характер, временното отстраняване от длъжност е предоставено на преценката на Висшия съдебен съвет. В началото на 2016г. тези разпоредби на чл. 230 ал. 1 и 2 от ЗСВ са атакувани пред Конституционния съд с твърдение за противоконституционност, поради съществено нарушаване на принципа на пропорционалност между посочената временна мярка, налагана без ограничаване във времето и без възможност за последващ съдебен контрол, и правото на труд и обществено осигуряване, свободата за избор на професия и други основни права и свободи. Искането е широко подкрепено от Висшия съдебен съвет и органите на съдебната власт, както и от неправителствени и професионални организации.

Междувременно, с двете поредни изменения на чл. 230 от ЗСВ през 2016г., възможността за временно отстраняване от длъжност във всички случаи на образуване на наказателно производство по преценка на Висшия съдебен съвет отпада, като остава само задължението му да приложи тази мярка в случаите на привличането на съдия, прокурор или следовател като обвиняем за престъпление, свързано със служебните му действия.

При обсъжданията на проектите за изменения и допълнения на ЗСВ се търси формула, която да осигури баланс между оправданата обществена нетърпимост към факта, че обвинени в престъпление съдии, прокурори и следователи продължават да участват в правораздавателната дейност и правно положение, което да реши въпроса за съразмерността при временното отстраняване от длъжност. С изменението на чл. 230 ал. 1

от ЗСВ, прието на 27.07.2017 г., търсеният баланс не е намерен. Направената промяна не предвижда право на пълноценна защита на отстранения. Актът на постановлението за привличане като обвиняем, което не подлежи на съдебен контрол, е достатъчно основание за отстраняване. Висшият съдебен съвет е задължен във всички случаи на повдигане на обвинение от общ характер, без оглед на неговата тежест, степен на обосноваване и вид на вмененото престъпление, да прилага временното отстраняване от длъжност. С новата редакция съществува опасност от несъразмерна рестрикция, която да се отрази на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите. Това състояние е не по-малко опасно за правораздавателния процес от положението, при което привлечените като обвиняеми лица продължават да изпълняват функциите си.

Комисията по правни и институционални въпроси на Висшия съдебен съвет призовава органите, които участват в законодателния процес във всички негови фази, да потърсят решение, което не създава за съдиите, прокурорите и следователите условия за неоправдано лишаване от правото да упражняват професията си и надвишаващо обществен интерес от прилагането на мярката „временно отстраняване от длъжност“.